

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра іноземних мов природничо-математичних
спеціальностей

СИЛАБУС
нормативної освітньої компоненти
ЛАТИНСЬКА МОВА ТА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина
Освітньо-професійна програма	Медицина

Луцьк – 2022

Силабус освітньої компоненти «Латинська мова та медична термінологія» підготовки магістра, галузі знань 22 Охорони здоров'я, спеціальності 222 Медицина, за освітньо-професійною програмою Медицина.

Розробник: Шегедин Наталія Миколаївна, асистент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей.

Силабус освітньої компоненти затверджено на засіданні кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей

протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Хникіна О.О.

© Шегедин Н. М., 2022 р.

I. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Найменування показників	Галузі знань, спеціальності, освітні програми, освітній ступінь	Характеристика ОК
Денна форма навчання	22 Охорона здоров'я 222 Медицина» Медицина Магістр	Нормативна
		Рік навчання 1
Семестр 1		
Практичні: 54 год.		
Самостійна робота: 30 год.		
Консультації: 6 год.		
Форма контролю: залік		
Кількість годин/кредитів 90/3		
ІНДЗ: немає		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач: Шегедин Наталія Миколаївна, асистент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей, nata-sche@vnu.edu.ua

Комунікація зі студентами: електронною поштою, дистанційна форма за допомогою Zoom, VIBER та Google Клас на заняттях згідно розкладу, за графіком консультацій.

Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ імені Лесі Українки: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Розклад консультацій. Консультації проводяться згідно розкладу, що розміщений на сайті кафедри: <https://eenu.edu.ua/uk/chairs/inozemnih-mov-prirodniccho-matematichnih-specialnostey>

III. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

АНОТАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Метою викладання освітньої компоненти «Латинська мова та медична термінологія» є засвоєння нормативної граматики латинської мови і базової термінології, яка необхідна для роботи за спеціальністю «Медицина». Кінцевою метою є грамотне використання греко-латинської термінології (анатомо-гістологічної, фармацевтичної та клінічної).

Основними завданнями вивчення освітньої компоненти «Латинська мова» є оволодіння навичками орфографії, фонетики, морфології, нормативної граматики, елементів синтаксису латинської мови, засвоєння лексичного субстрату давньогрецької мови у межах спеціальної медичної термінології. Курс вивчення латинської мови має чітку термінологічну спрямованість.

Основними завданнями освітньої компоненти «Латинська мова та медична термінологія» є:

- ознайомити студентів медичного факультету з основами латинської мови, що дасть можливість студентам правильно читати, писати і перекладати латинські терміни;
- сформувати навички свідомо сприймати й опановувати медичну термінологію;
- оволодіти навичками орфографії, фонетики, морфології, нормативної граматики, елементів синтаксису латинської мови, засвоїти лексичний субстрат давньогрецької мови у межах спеціальної медичної термінології.
- формування навичок засвоєння базису анатомічної, клінічної та фармакологічної термінології та номенклатури (іменник, прикметник).

знати:

- базові теоретичні положення курсу, що вивчається;
- латинську термінологічну номенклатуру;
- лексичний мінімум відповідно до специфіки терміносистем;
- принципи орфоепічних, орфографічних та просодичних навичок, необхідних для читання та написання латинських слів;
- базову медичну наукову лексику та фразеологічні одиниці;

вміти:

- грамотно оперувати усім базисом спеціальної медичної термінології;
- правильно читати її, перекладати, утворювати;
- розпізнавати, утворювати і аналізувати будь-який медичний термін;
- утворювати та перекладати медичні терміни;
- користуватися набутими знаннями щодо культури спільноти, мова якої вивчається, у межах читання, перекладу та аналізу текстів професійного спрямування: анатомічної тематики;
- вільно оперувати термінологією латинською мовою не лише в межах теми свого наукового дослідження та своєї галузі науки, а також і загальнонауковими термінами;
- професійно користуватися різними видами словників;
- застосовувати набуті знання у майбутній професійній діяльності.

Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 9. Здатність спілкуватись іноземною мовою.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності

Структура освітньої компоненти

Назви змістових модулів і тем	Усього	Практ. (Сем.)	Сам. роб.	Конс.	Форми контролю УО
1	2	3	4		
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Коротка історія латинської мови. Фонетика. 1. Латинський алфавіт. Правила вимови голосних, дифтонгів, приголосних, диграфів, буквосполучень. 2. Правила постановки наголосу. 3. Довгота та короткість складу. 4. Грецькі корені та префікси.	8	4	3	1	УО 5
Тема 2. Морфологія. Іменник. 1. Граматичні категорії. 2. Поняття «науковий термін». Структура анатомо-гістологічних термінів. 3. Nomen substantivum. П'ять відмін. Визначення відміни, основи та роду іменників. 4. Перша і друга відміна іменників. Загальна характеристика, особливості відмінювання. 5. Іменники I грецької відміни. 6. Неузгоджене означення.	8	4	3	1	УО 5
Тема 3. Морфологія. Морфологічна та синтаксична структура багаточленного анатомічного терміна. Дієслово. 1. Граматичні категорії. 2. Словникова форма. Основа теперішнього часу. Чотири дієвідміни. 3. Наказовий спосіб дієслів. 4. Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів. 5. Дієслово “sum, esse”. 6. Особливості перекладу латинських речень.	8	4	3	1	УО 5
Тема 4. Морфологія. 1. Третя відміна іменників. Три типи відмінювання. 2. Чоловічий рід 3-ї відміни. Винятки з правил про рід іменників чоловічого роду третьої відміни. 3. Жіночий рід третьої відміни. 4. Винятки з правил про рід іменників жіночого роду третьої відміни . 5. Особливості відмінювання рівноскладових іменників III відміни грецького походження на - sis. 6. Середній рід третьої відміни 7. Винятки із правил про рід іменників середнього роду третьої відміни . 8. Особливості відмінювання іменників III	16	10	5	1	УО 5

відміни грецького походження.					
Разом за змістовим модулем 1	40	22	14	4	
Змістовий модуль 2.					
Тема 5. Морфологія. Прикметник. 1. Граматичні категорії. 2. Дві групи прикметників. Словникова форма прикметників. 3. Відмінювання прикметників першої групи. 4. Узгодження прикметників з іменниками. 5. Прикметники другої групи III відміни. Вживання прикметників III відміни в ботанічних назвах та у назвах лікарських засобів. 6. Ступені порівняння прикметників, особливості їх утворення. Вживання у термінології. 7. Дієприкметник теперішнього часу дійсного способу активного стану (РРА) в клінічній термінології.	13	8	4,5	0,5	УО 5
Тема 6. Морфологія. 1. Четверта відміна іменників. Винятки з правил про рід іменників четвертої відміни. 2. П'ята відміна іменників. 3. Грецькі дублетні позначення латинських іменників IV відміни. 5. Латинські назви таксонів рослин рангом вище за родину.	12	8	3,5	0,5	УО 5
Тема 7. Морфологія. 1. Числівники. Кількісні та порядкові числівники. Складні і складені числівники. Розділові і прислівникова числівники. 2. Позначення міри, маси, об'єму, відсотків. 3. Словотворення з допомогою числівникових префіксів. 4. Переклад діагнозів. 5. Латинська хімічна номенклатура.	13	8	4,5	0,5	УО 5
Тема 8. Морфологія. 1. Прислівник. Загальні відомості. Способи утворення. 2. Займенники. 3 Структура рецепта, його латинська частина. 4. Рецептурні скорочення.	12	8	3,5	0,5	УО 5
Разом за змістовим модулем 2	50	32	16	2	
Усього годин	90	54	30	6	5 / 120

УО – усне опитування

Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. 3. Довгота та короткість складу. 4. Грецькі корені та префікси.	3
2	Тема 2. П'ять відмін. Визначення відміни, основи та роду іменників. Неузгоджене означення. Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного станів (Imperfectum indicativi activi et passivi Сполучники)	3
3	Тема 3. Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів. Дієслово "sum, esse". Особливості перекладу латинських речень. Дієприкметник майбутнього часу активного стану (Participium futuri activi). Описова дієвідміна активного стану (Coniugatio periphrastica activa). Дієслова похідні від дієслова sum, fui, esse(бути)	3
4	Тема 4. Особливості відмінювання рівноскладових іменників III відміни грецького походження на -sis. Середній рід третьої відміни. Винятки із правил про рід іменників середнього роду третьої відміни. Особливості відмінювання іменників III відміни грецького походження. Дієслово eo, ii, itum, ire(йти). Дієслово fero, tuli, latum, ferre(нести). Віддієслівний іменник(Gerundium)	5
5	Тема 5. Ступені порівняння прикметників, особливості їх утворення. Вживання у термінології. Дієприкметник теперішнього часу дійсного способу активного стану (PPA). Майбутній час доконаного виду дійсного способу активного і пасивного станів (Futurum II indicativi activi et passivi). Віддієслівний прикметник (Gerundium) Описова дієвідміна пасивного стану(Goniugatio periphrastica passiva)	4,5
6	Тема 6. Грецькі дублетні позначення латинських іменників IV відміни.	3,5
7	Тема 7. Позначення міри, маси, об'єму, відсотків. 3.Словотворення з допомогою числівникових префіксів. Синтаксичний зворот Accusativus cum infinitivo Синтаксичний зворот Nominativus cum infinitivo	4,5
8	Тема 8. Займенники. Прислівники, які найчастіше вживаються в біологічній латині. Coniunctivus imperfecti, perfecti, plusquamperfecti activi et passivi Вживання кон'юнктива у незалежних реченнях Вживання кон'юнктива у підрядних реченнях	3,5
	Усього	30

Методи навчання:

Пояснювально-ілюстративний (лекції, лабораторні заняття, бесіди), кооперативного навчання (робота в парах, робота в групах), наочний (таблиці, схеми).

Форми та методи оцінювання:

Усне опитування, тестовий контроль, виконання практичного завдання, модульна контрольна робота, залік.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Вивчення освітньої компоненти передбачає постійну роботу студентів на кожному занятті. Середовище під час проведення практичних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Студенти не повинні спізнюватися на заняття. До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note) для проходження тестування та роботи з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату медичного факультету.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4-бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно із нижче наведеними правилами.

Освітню компоненту «Урологія» слухають здобувачі протягом 8 семестрів. У 8 семестрі здобувачі освіти складають диференційований залік (максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність – 120 балів); на диференційованому заліку – 80 балів. Підсумковий бал формується як сума цих балів $120+80=200$ балів).

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному практичному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

Рівень володіння теоретичними знаннями, а також вивчаються здобувачами самостійно, визначається за 4-бальною шкалою відповідно до підсумкових критеріїв, які зазначені нижче.

Оцінка за практичне заняття (тему) є середньою арифметичною оцінкою цих трьох видів активності здобувача за 4-бальною шкалою.

Сукупність знань, умінь, навичок, компетентностей, які набуті здобувачем у процесі навчання з кожної теми орієнтовно оцінюється за такими критеріями:

– 5 ("відмінно") – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 ("добре") – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 ("задовільно") – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає,

плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 ("незадовільно") – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Здобувач має отримати оцінку на кожному практичному занятті. У разі пропуску практичного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі на консультаціях за графіком відпрацювання лабораторних занять, але не пізніше останнього тижня у відповідному семестрі. Якщо здобувач пропустив більше, ніж 3 практичні заняття, він має отримати дозвіл на їх відпрацювання у деканаті.

Відвідування занять здобувачами є обов'язковим та дає можливість отримати задекларовані у Галузевому стандарті спеціальності 222 Медицина та у освітній програмі «Медицина» загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету) або може бути відпрацьоване на консультаціях відповідно до встановленого порядку.

Формою підсумкового контролю є диференційований залік. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до дифзаліку становить 120 балів. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок за 4-бальною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за 200-бальною шкалою відповідно до таблиці 2

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом (диференційованим заліком)

4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала	4- бальна шкала	200- бальна шкала
5	120	4.45	107	3.91	94	3.37	81
4.95	119	4.41	106	3.87	93	3.33	80
4.91	118	4.37	105	3.83	92	3.29	79
4.87	117	4.33	104	3.79	91	3.25	78
4.83	116	4.29	103	3.74	90	3.2	77
4.79	115	4.25	102	3.7	89	3.16	76
4.75	114	4.2	101	3.66	88	3.12	75
4.7	113	4.16	100	3.62	87	3.08	74
4.66	112	4.12	99	3.58	86	3.04	73
4.62	111	4.08	98	3.54	85	3	72
4.58	110	4.04	97	3.49	84	Менше 3	Недостатньо
4.54	109	3.99	96	3.45	83		
4.5	108	3.95	95	3.41	82		

Складання диференційованого заліку для усіх здобувачів є обов'язковим. На дифзалік виносяться усі програмні питання дисципліни, які здобувачі вивчали у третьому та четвертому семестрах.

Оцінка диференційованого заліку визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань за шкалою від 0 до 80 балів.

На дифзалік виносяться усі основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних завдань.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума поточної оцінки (максимум – 120 балів) та оцінки дифзаліку (максимум – 80 балів) і становить 200 балів.

У випадку, якщо здобувач набрав підсумковий бал менший, ніж 120 балів, він складає екзамен під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, зберігаються, а здобувач при перескладанні екзамену може набрати максимум 80 балів. Підсумковий бал при цьому формується шляхом додавання поточних балів та екзаменаційного балу і становить максимум 200 балів.

Повторне складання дифзаліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

У разі наявності диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра, фахового молодшого бакалавра) можливе зарахування (перезарахування) певної кількості годин відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин (за попереднім погодженням з викладачем), відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Office 365 відповідно до Положення про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачу необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись ст. 42 Закону України «Про освіту». Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, здобувач повністю відпрацьовує тему лабораторного заняття в присутності лаборанта та чергового викладача, що включає всі види активності здобувача та всі види його оцінювання, передбачені цим силабусом. День та години відпрацювання визначаються графіком консультацій, який оприлюднюється.

У випадку невиконання та не відпрацювання практичних робіт студент не допускається до підсумкового контролю та його підсумковий бал за поточний семестр не визначається.

Терміни проведення диференційованого заліку, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії. У разі не складання заліку, студент може перездати його двічі.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів за диференційований залік.

V. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

**Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є іспит**

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
170–200	Відмінно	A	відмінне виконання
150–169	Дуже добре	B	вище середнього рівня
140–149	Добре	C	загалом хороша робота
130–139	Задовільно	D	непогано
122–129	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–121	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

**Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів,
де формою контролю є залік**

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
122–129	
1–121	Незараховано (необхідне перескладання)

Під час переведення та поновлення у Волинський національний університет імені Лесі Українки здобувачів освіти, які не навчалися за кредитно-модульною системою, отримані ними оцінки за 100-бальною шкалою переводяться у шкалу ECTS та 200-бальну шкалу відповідно до таблиці.

**Шкала конвертування оцінки здобувачів освіти з ОК з 100-бальної у 200-бальну
систему оцінювання**

Оцінка в балах за 200- бальною шкалою	Оцінка в балах за 100- бальною шкалою	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
			оцінка	пояснення
170–200	90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
150–169	82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
140–149	75–81	Добре	C	загалом хороша робота
130–139	67–74	Задовільно	D	непогано
122–129	60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–121	1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

При перезарахуванні підсумкової оцінки з 100-системи оцінювання у 200 з ОК переведення здійснюється за мінімальним значенням.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бобрик І. І. Міжнародна анатомічна номенклатура/за ред. І.І. Бобрика.- К. : «Здоров'я»,2001. – 327 с.
2. Краковецька Г.О. Латинська мова. Рецепттура. Клінічна термінологія / Г. О. Краковецька.- К.: «Здоров'я», 1999. – 360 с.
3. Смольська Л.Ю. Латинська мова та медична термінологія / Л.Ю. Смольська.- К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 472 с.